

TRUDNY UCZEŃ, TRUDNA KLASA – JAK Z NIMI PRACOWAĆ?

Zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 2014-2024

Prezentowane w poniższym zestawieniu publikacje są dość różnorodne. Znajdują się tu zarówno poważne opracowania naukowe, jak i porady praktyczne oraz doświadczenia nauczycieli. Wybrano pozycje, które ukazały się w ciągu ostatnich dziesięciu lat.

Wszystkich zainteresowanych poszerzeniem wiedzy na powyższy temat zachęcamy do odwiedzenia naszego [katalogu online](#) i zapoznania się ze starszymi materiałami.

KSIAŻKI

1. Być (nie)zwykłym wychowawcą : scenariusze lekcji wychowawczych dla uczniów klas starszych szkoły podstawowej oraz szkół ponadpodstawowych / Anna Konarzewska. - Warszawa : Warszawska Firma Wydawnicza 2023.
Wypożyczalnia: 185622
[Link do katalogu](#)
2. Efektywna szkoła : o relacjach jako podstawie dobrze funkcjonującej edukacji / Joachim Bauer ; przełożył Andrzej Lipiński. - Gdańsk/Warszawa : Wydawnictwo Dobra Literatura 2024.
Wypożyczalnia: 185783
[Link do katalogu](#)
3. Godzina wychowawcza jak malowana : graficzne karty pracy dla klas 4-8. Część 1 / Sylwia Oszczyk. - Kraków : Wydawnictwo WIR 2021.
Wypożyczalnia: 185479
[Link do katalogu](#)
4. Godzina wychowawcza jak malowana : graficzne karty pracy dla klas 4-8. Część 2 / Sylwia Oszczyk. - Kraków : Wydawnictwo WIR 2021.
Wypożyczalnia: 185480
[Link do katalogu](#)
5. Godzina wychowawcza jak malowana : graficzne karty pracy dla klas 4-8. Część 3 / Sylwia Oszczyk. - Kraków : Wydawnictwo WIR 2022.
Wypożyczalnia: 185481
[Link do katalogu](#)
6. Godziny wychowawcze z nastolatkami : scenariusze zajęć / Anna Radwańska, Anita Sołtys. - Warszawa : Difin 2022.
Wypożyczalnia: 184506
[Link do katalogu](#)
7. Jak reagować na agresję uczniów? : skuteczne techniki radzenia sobie z problemem / Monika Zielińska. - Gdańsk : Harmonia Universalis 2021.
Wypożyczalnia: 184325
[Link do katalogu](#)
8. Jak zaangażować uczniów w naukę i zbudować dobry klimat w szkole : poradnik dla nauczycieli / Sylwia Gwiazdowska-Stańczak. - Warszawa : Enggram - Difin 2022.
Wypożyczalnia: 183978
[Link do katalogu](#)
9. Kod zachowania : przewodnik : strategie, narzędzia i interwencje wspierające uczniów przejawiających zachowania lękowe lub opozycyjne / Jessica Minahan ; [tłumaczenie Ewa Niezgoda, Magdalena Kołodziejczyk, Hanna Toczewska]. - Warszawa : Fraszka Edukacyjna 2016.
Wypożyczalnia: 180123
[Link do katalogu](#)

10. Motywacja wewnętrzna : gry edukacyjno-terapeutyczne dla nastolatków : 10-15 lat / Anna Kaim. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia 2023.
Wypożyczalnia: 184958
[Link do katalogu](#)
11. Naucz mnie robić rzeczy samodzielnie : wypisy z dzieł Marii Montessori / wybór i wstęp Aleksandra Małek. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN SA 2023.
<https://libra.ibuk.pl/reader/naucz-mnie-robic-rzeczy-samodzielnie-aleksandra-malek-288447> [dostęp 6.08.2024]
12. Oddziaływania resocjalizacyjne społecznych zagrożeń / pod redakcją Sławomira Cudaka i Aleksandra Mańki. - Warszawa : Dom Wydawniczy ELIPSA 2020.
<https://libra.ibuk.pl/reader/oddziaływania-resocjalizacyjne-spoecznych-zagrozen-slawomir-cudak-aleksander-254510> [dostęp 6.08.2024]
13. Pedagog w klasie : scenariusze zajęć do pracy z dziećmi w edukacji wczesnoszkolnej oraz z doradztwa zawodowego / autorzy: Małgorzata Swędrowska [i 10 pozostałych] ; redaktor publikacji: Agnieszka Stebelska. - Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o. 2024.
Wypożyczalnia: 185731
[Link do katalogu](#)
14. Planowanie interwencji w rozwiązywaniu trudności wychowawczych / Marcin Jaroszewski. - Warszawa : Ośrodek Rozwoju Edukacji 2018.
<https://ore.edu.pl/wp-content/uploads/2023/03/11.-planowanie-interwencji-w-rozwiazywaniu-trudnosci-wychowawczych-marcin-jaroszewski-2018.pdf> [dostęp 6.08.2024]
15. Podstawy kierowania klasą / Aurelia Cyboroń, Iwona Kołodziejek, Grażyna Sekulska-Gładysz. - Warszawa : Fundacja Dobrej Edukacji 2023.
https://szkolaedukacji.pl/wp-content/uploads/2024/04/ksiazka_kierowanie_klasa.pdf [dostęp 6.08.2024]
16. Puszka : dobre rozmowy na ważne tematy / Magdalena Wegner-Jezierska ; ilustracje Joanna Remus-Duda. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia 2023.
"Prezentujemy atrakcyjną i prostą w formie pomoc, która doskonale sprawdzi się podczas zajęć treningu umiejętności społecznych, lekcji wychowawczych, socjoterapii, terapii indywidualnej czy rodzinnych dyskusji w domu. Zajęcia z wykorzystaniem "Puszki" to nie tylko nauka dyskusji czy trening wypowiedzania się na forum grupy, ale także sposób na zintegrowanie uczniów, nauka mentalizacji oraz tolerancji i szacunku wobec innych punktów widzenia" [z okładki].
Wypożyczalnia: 185747
[Link do katalogu](#)
17. Scenariusze lekcji wychowawczych dla nauczycieli i wychowawców w starszych klasach szkoły podstawowej i w szkołach ponadpodstawowych / Maria Gudro-Homicka. - Warszawa : Difin 2017.
Wypożyczalnia: 179709
[Link do katalogu](#)
18. Skuteczne sposoby rozwiązywania problemów wychowawczych : procedury postępowania, pozytywne wychowanie - sprawdzone metody, zadania nauczycieli, specjalistów, dyrektora / Magdalena Goetz, Małgorzata Celuch. - Warszawa : Wiedza i Praktyka cop. 2017.
Wypożyczalnia: 180607
[Link do katalogu](#)
19. Sukces wychowania : jak budować dobre relacje w grupie : poradnik dla nauczycieli, trenerów i pedagogów / Mariusz Rzeszotek. - Warszawa : Difin 2018.
Wypożyczalnia: 181024, 181046
[Link do katalogu](#)
20. Szkoła w sytuacji trudnej : zdążyć z pomocą / redakcja naukowa Beata Szurowska. - Warszawa : Difin 2020.
W książce przedstawiono problemy oraz sytuacje trudne, z którymi może spotkać się nauczyciel w szkole: wagiary, niepowodzenia szkolne, niechęć do nauki ; rozstanie rodziców ; trudności w uczeniu się czytania i pisanie ; przyczyny niepowodzeń w nauce matematyki ; objawy niedostosowania społecznego ; zagrożenia cyberprzestrzeni ; szkoła a rozwój ucznia zdolnego ; uczeń z niepełnosprawnością (niesłyszący, słabo słyszający, niewidomy).
Pozycja zawiera konkretne rozwiązania metodyczne i wychowawcze dla nauczycieli i rodziców.
Wypożyczalnia: 182424
[Link do katalogu](#)

21. Świat uczuć i emocji : jak kształtować kompetencje społeczne : scenariusze zajęć dla nauczycieli i wychowawców klas IV-VIII / Maria Gudro-Homicka. - Warszawa : Difin 2023.
Wypożyczalnia: 185503
[Link do katalogu](#)
22. Trudne sytuacje w klasie szkolnej : identyfikacja, propozycje rozwiązań / Aneta Paszkiewicz. - Warszawa : Difin 2019.
Zawiera: *Wychowawcza funkcja szkoły ; Trudności wychowawcze w szkole ; Niezgrana klasa ; Niezdyscyplinowana klasa ; Skonfliktowana klasa ; Agresja i przemoc w klasie ; Nadmierna rywalizacja w klasie ; Klasa mało aktywna ; Niska motywacja do nauki ; Ściąganie ; Niepowodzenia szkolne ; Uczeń drugoroczny w klasie ; Wagary uczniowskie ; Mobbing elektroniczny ; W powodzi "komórek" ; Uczniowie różniący się kulturowo i językowo w klasie szkolnej ; Trudne relacje z rodzicami uczniów oraz pomiędzy nimi.*
Wypożyczalnia: 181984
[Link do katalogu](#)
23. Wybrane problemy psychologiczne współczesnej szkoły / redakcja naukowa Agnieszka Burnos, Kamilla Bargiel-Matusiewicz, Grażyna Katra, Ewa Pisula. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe "Scholar" 2021.
Zawiera m.in.: *Wspieranie ucznia w procesie przyswajania wiedzy, analiza czynników sprzyjających i niekorzystnych ; Wspieranie ucznia w rozwoju emocjonalnym i społecznym ; Analiza zjawiska przemocy oraz propozycje przeciwdziałania.*
Wypożyczalnia: 183398
[Link do katalogu](#)
24. Zaburzenia zachowania u dzieci : teoria i praktyka / Artur Kołakowski (red. naukowa). - Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne 2016.
Wypożyczalnia: 178957
[Link do katalogu](#)
25. Życie w szkolnej klasie : jak poprawić relacje i zapobiegać przemocy / Fabio Pasqule, Alfredo Cenini ; przekład z j. włoskiego Anna Gogolin. - Kielce : Wydawnictwo Jedność © cop. 2018.
Wypożyczalnia: 180340
[Link do katalogu](#)

ARTYKUŁY Z KSIĄŻEK

1. Kompetencje profilaktyczne pedagogów w świetle profilaktyki problemów wychowawczych / Sławomir Śliwa // W : Szkoła wobec wyzwań współczesnej edukacji : role i zadania pedagoga, psychologa i wychowawcy : konteksty trans- i interdyscyplinarne / pod redakcją naukową Irena Koszyk, Bronisławy Ogonowski, Sławomira Śliwy. - Kraków : Oficyna Wydawnicza Impuls 2018, S. 187-169
Wypożyczalnia: 180870
[Link do katalogu](#)
2. Nietakt pedagogiczny w odniesieniu do możliwego konfliktu nauczyciela z uczniami / Jarosław Michalski // W : Szkoła : konflikt podmiotów? / pod redakcją Inetty Nowosad, Klaudii Pietrań, Mirosława J. Szymańskiego. - Toruń : Adam Marszałek 2016, S. 85-95
Wypożyczalnia: 178591
[Link do katalogu](#)
3. Sytuacje trudne w szkole w doświadczeniach nauczycieli / Klaudia Pietrań // W : Szkoła : konflikt podmiotów? / pod redakcją Inetty Nowosad, Klaudii Pietrań, Mirosława J. Szymańskiego. - Toruń : Adam Marszałek 2016, S. 55-71
Wypożyczalnia: 178591
[Link do katalogu](#)
4. Trudności wychowawcze : przyczyny, przejawy i zapobieganie : istota zjawiska w świetle literatury / Katarzyna Długoszewska // W : Kształcenie pedagogów w szkole wyższej : teoria i praktyka / redakcja naukowa Ryszard Stępień. - Pułtusk : Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztor 2015, S. 299-311
Informatorium.Czytelnia: 371.13/.14
[Link do katalogu](#)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

1. Agresywne zachowania uczniów - uwarunkowania rodzinne i społeczne / Małgorzata Tomera // *Życie Szkoły*. - 2015, nr 5, s. 18-21
2. Agresywne zachowania uczniów – uwarunkowania związane z funkcjonowaniem dziecka / Małgorzata Tomera // *Życie Szkoły*. - 2015, nr 6, s. 18-25.
3. Agresywność, agresja, przemoc, bullying i cyberbullying jako problemy opiekuńczo-wychowawcze XXI wieku / Zbigniew Małyś // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2018, nr 1, s. 12-20
4. Charakter adolescencyjnych zachowań trudnych a inicjowanie oddziaływań wychowawczo-resocjalizujących / Tomasz Wach // *Roczniki Pedagogiczne*. – 2014, nr 4, s. 85-101
<https://ojs.tnkul.pl/index.php/rped/article/download/2430/2105/>
5. Czujne oko w klasie / Trusz Sławomir // *Psychologia w Szkole*. - 2014, nr 3, s. 73-79
„Czy istnieje skuteczny sposób kontrolowania uczniów, który nie wymaga osobistego kontaktu z nimi? Oczywiście. Wystarczy zawiesić fotografię twarzy lub oczu rodziców na ścianach szkolnych pomieszczeń”.
6. Innowacyjne metody pracy z młodzieżą nieprzystosowaną społecznie / Joanna Molenda // *Szkoła Specjalna*. - 2023, nr 1, s. 58-65
7. Jak nie przegrać z trudnym uczniem? / Małgorzata Łoskot // *Głos Pedagogiczny*. - 2023, luty/marzec (138), s. 5-8
8. Jak pracować z uczniem mającym trudności z koncentracją? / Ewelina Polak-Janik // *Głos Pedagogiczny*. - 2023, październik, s. 37-41
9. Jak wspierać dzieci z trudnościami wychowawczymi? / Anna Jankowska // *Bliżej Przedszkola*. – 2019, nr 12, s. 16-18
<https://cloud-f.edupage.org/cloud/jak-wspierac-dzieci-z-trudnosciami-wychowawczymi-219-1366.pdf?z%3AhrUE2%2B5PX7P1UQIKZa4uMbiGrw6f2bLQ6B3AqIE%2Fp%2FPWHMgbO621SkKSP%2Bidn3sf>
10. Jak wspólnie pokonać trudne zachowania uczniów / Karolina Oleksa // *Życie Szkoły*. - 2016, nr 4, s. 23-27
11. Kiedy nic nie działa – co zrobić? Cz. 1 / Norbert Karaszewski // *Remedium*. - 2016, nr 2, s. 7-9
12. Kiedy nic nie działa – co zrobić? Cz. 2 / Norbert Karaszewski // *Remedium*. - 2016, nr 3, s. 5-7
13. Kiedy nie wszystko idzie "jak po maśle" - jak reagować na trudne zachowania uczniów? / Agata Semoniuk // *Życie Szkoły*. - 2020, nr 5, s. 20-24
14. Kierowanie klasą, czyli „ład i harmonia w klasie”. Cz. 1 / Norbert Karaszewski // *Remedium*. - 2015, nr 12, s. 7-9.
15. Kierowanie klasą, czyli „ład i harmonia w klasie”. Cz. 2 / Norbert Karaszewski // *Remedium*. - 2016, nr 1, s. 6-9
16. Kompetencje społeczne i osobiste wychowawcy w pracy z klasą trudną / Hanna Drzewiecka-Krawczyk // *Meritum*. - 2014, nr 2, s. 92-98
17. Konflikt szkolny w świetle psychomanipulacji uczniowskich i wychowawcze środki zaradcze / Kazimierz Ostrowski // *Wychowanie na co Dzień*. - 2019, nr 1/2, s. 3-7
18. Mam trudną klasę : propozycja działań dla nauczyciela / Małgorzata Łoskot // *Głos Pedagogiczny*. - 2014, grudzień, s. 48-51
19. Nie ma autorytetu bez dyscypliny / Aleksandra Godlewska // *Życie Szkoły*. - 2014, nr 3, s. 28-29
20. Niedostosowanie społeczne w środowisku szkolnym : przyczyny, skutki, profilaktyka / Anna Korbut // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2016, nr 7, s. 34-42

21. Pozytywna dyscyplina - cóż to takiego? Jak stosować metodę dyscypliny pozytywnej w grupie przedszkolnej / Anna Kałuba-Korczak // Wychowanie w Przedszkolu. - 2015, nr 7, s. 44-48
22. Problemy wychowawcze adolescentów z rodzin rozbitych w optyce rodziców i dzieci : (raport z badań) / Mariola Markowska // Wychowanie na co Dzień. - 2016, nr 2, s. 35-41
23. Procesy grupowe i konflikty w klasie - spojrzenie socjologiczne / Łukasz Srokowski // Meritum. - 2017, nr 2, s. 2-6
https://www.mscdn.pl/mscdn2018/images/pdf/Dobre_praktyki/50_num.pdf [dostęp 6.08.2024]
24. Program Nauki Zachowania (PNZ) / Katarzyna Salamon [et al.]. // Remedium. - 2015, nr 11, s. 1-5
25. Przewycięzanie trudności wychowawczych / Marek Dziewiecki // Wychowawca. - 2014, nr 3, s. 16-17
26. Rodzinne uwarunkowania zaburzeń zachowania / Bożena Karzewska // Poradnik Bibliotekarza. - 2015, nr 11, s. 15-21
27. Rozwiązywanie konfliktów pomiędzy uczniami / Justyna Kapuścińska-Kozakiewicz // Życie Szkoły. - 2020, nr 2, s. 44-48
28. Rozwiązywanie problemów wychowawczych w szkole / Paulina Wilczek // Problemy Opiekuńczo Wychowawcze. - 2018, nr 6, s. 46-55
29. Rozwiązywanie trudnych sytuacji w szkole / Marzenna Czarnocka // Aktualności Oświatowe. - 2024, nr 77
<https://nadzornadszkola.wip.pl/numer-specjalny-77/rozwiazywanie-trudnych-sytuacji-w-szkole-6686.html> [dostęp 6.08.2024]
30. Sprawdzone sposoby na trudne zachowania uczniów : co za nimi stoi i jak na nie reagować? / Agnieszka Ludorowska // Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 131, s. 29-33
31. Trening umiejętności społecznych nauczyciela a rozwiązywanie problemów wychowawczych / Hanna Drzewiecka-Krawczyk // Meritum. - 2017, nr 2, s. 41-46
https://strona2018.mscdn.pl/mscdn2018/images/pdf/Dobre_praktyki/954_art.pdf [dostęp 6.08.2024]
32. Trudna klasa w procesie dydaktyczno-wychowawczym - wskazówki praktyczne / Justyna Cieślińska // Remedium. - 2015, nr 4, s. 1-3
33. "Trudne" dzieci. Jak sobie z nimi radzić? / Magdalena Wiślak-Langer // Sygnał. - 2019, nr 2, s. 19-22
34. Trudne zachowania uczniów : jak radzić sobie z klasowymi łobuzami / Karolina Oleksa // Życie Szkoły. - 2016, nr 4, s. 18-22
35. Trudne zachowania uczniów a style rozwiązywania konfliktów przez nauczycieli / Karina Kozłowska // Meritum. - 2017, nr 2, s. 14-19
https://strona2018.mscdn.pl/mscdn2018/images/pdf/Dobre_praktyki/950_art.pdf [dostęp 6.08.2024]
36. Trudne zachowania uczniów uwarunkowane niewłaściwymi czynnikami pedeutologicznymi / Kazimierz Ostrowski // Wychowanie na co Dzień. - 2017, nr 1/2, s. 18-22
37. Trudne zachowania uczniów: nie obchodzi mnie, co czują inni / Karolina Oleksa // Życie Szkoły. - 2016, nr 9, s. 18-23
38. Trudności ucznia nieśmiałego / Joanna Wrótniak // Lubelski Rocznik Pedagogiczny. - 2019, nr 4, s. 143-154
<https://bibliotekanauki.pl/articles/606631> [dostęp 6.08.2024]
39. Trudności wychowawcze w edukacji wczesnoszkolnej z perspektywy nauczycieli / Beata Komorowska // Roczniki Pedagogiczne. - 2014, nr 2, s. 97-107
<https://bibliotekanauki.pl/articles/1811164> [dostęp 6.08.2024]

40. Trudności wychowawcze w szkole : propozycja działań wychowawczych / Antoni Kalka // Wychowanie na co Dzień. - 2018, nr 1, dodatek Wkładka Metodyczna nr 1, s. I-VI
41. Uczniowie ze spektrum autyzmu w szkole ogólnodostępnej : analiza trudnych zachowań / Magdalena Woźniak // Roczniki Pedagogiczne. - 2018, nr 4 (), s. 107-120
<https://ojs.tnku.pl/index.php/rped/article/download/2698/2374/> [dostęp 6.08.2024]
42. Uczeń z trudnościami wychowawczymi w przestrzeni klasy i szkoły / Marzenna Szymańska-Kudelska // Wychowanie na co Dzień. - 2016, nr 2, dodatek Wkładka Metodyczna nr 2, s. I-VI
43. Wczesne symptomy trudności szkolnych u dzieci w wieku przedszkolnym / Ewelina Jankowska-Robak // Wychowanie w Przedszkolu. - 2023, nr 2, s. 22-24
44. Wpływ na niewłaściwe zachowania uczniów poprzez zaspokajanie ich potrzeb i wzmacnianie poczucia własnej wartości / Stanisław Bobula // Meritum. - 2017, nr 2, s. 20-24
https://strona2018.mscdn.pl/mscdn2018/images/pdf/Dobre_praktyki/951_art.pdf [dostęp 6.08.2024]
45. Wzmacnianie zasobów osobistych uczestników warsztatów mediacyjnych – uczniów sprawiających trudności wychowawcze / Agnieszka Lewicka-Zelent, Ewa Trojanowska // Chowanna. - 2015, t. 1, s. 251-267
46. Zaburzenia zachowania / Agnieszka Pomianowska // Wczesna Edukacja. - 2022, nr 1, s. 21-23
47. Zachowania trudne dzieci autystycznych – sposoby przezwyciężania / Krystyna Nadachewicz // Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka. - 2018, nr 1, s. 115-126
<https://bibliotekanauki.pl/articles/499050> [dostęp 6.08.2024]
48. Zajęcia socjoterapeutyczne w szkole / Aneta Paszkiewicz // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2015, nr 4, s. 18-23
49. Zarządzanie Programem Nauki Zachowania w szkole / Jakub Kołodziejczyk // Remedium. - 2015, nr 12, s. 5-6
50. Złość i agresja w szkole : jak na nie reagować? / Małgorzata Łuba // Remedium. - 2020, nr 10, s. 2-5
51. Znaczenie rodziny w eliminowaniu trudności wychowawczych u dzieci i młodzieży / Sławomir Cudak // Roczniki Pedagogiczne. - 2014, nr 4, s. 33-50
<https://bibliotekanauki.pl/articles/1811390.pdf> [dostęp 6.08.2024]

Olsztyn 7.08.2024 r.

Opracowanie: Małgorzata Zmudczyńska